

To bøger til læsevejlederens værktøjskasse

AF BRITTA PEDERSEN, LÆSEVEJLEDER PÅ LYKKEGÅRDSKOLEN, VARDE

Landet over uddannes i disse år mange læsevejledere. Nogle er "gamle rotter" i faget, andre helt nye. Hvad enten man er det ene eller det andet, er der inspiration og hjælp at hente i to nye bøger fra forlaget Dafolo. Den erfarne kan hente nye vinkler til sin egen praksis, og den nye læsevejleder kan hente hjælp til at komme i gang.

De tre forfattere bag bøgerne brænder for læsningen, og de har alle noget at have det i, herom er der ingen tvivl.

Sigrid Madsbjerg og Lis Pøhler:

Læsevejlederen

Dafolo 2008.

Pris: 198 kr., 140 sider.

Det er to velkendte og velanskrevne aktører på læsefronten, der står bag denne bog. Bogen tager sit afsæt i bekendtgørelsen om læsevejlederuddannelsen fra 2006.

Læsevejlederens opgaver bliver meldt klart ud, og der gives ideer til, hvordan man kan gribe arbejdet an. Læg mærke til "kan" – der findes jo ingen facitliste. En erfaren dansklærer har brug for en anden slags sparring end en nyuddannet. Bogen indeholder prøveresultater, observationer og læsekonferencer fra "det virkelige liv".

Den gode læsevejleder er kendetegnet ved en solid faglig ballast, en anerkendende og empatisk tilgang til andre mennesker og en sikker organisatorisk arbejdsform (fra indledningen side 4).

Et godt udsagn – et, man som læsevejleder altid bør huske på. Det forudsættes, at man har et indgående kendskab til læse- og skriveudvikling. Et kendskab svarende til indholdet af den nye læsevejlederuddannelse, og at man løbende følger med i læsedebatten.

Læsevejlederens opgaver

Vejlederens væsentligste opgave er at kunne stille – relevante – spørgsmål til lærerens undervisning (hvad, hvorfor, hvornår, hvordan, hvor og hvem) og at have fokus rettet mod elevens læring. Bogen kommer med sikre og meget relevante bud på, hvad man skal kunne som læsevejleder – og det er ikke så lidt. Gang på gang understreges vigtigheden

af at møde den, der skal vejledes, i øjenhøjde. Det er i høj grad op til "modtageren", hvor langt man skal følge på vej.

Der er forslag til, hvordan man kan opbygge et kommunalt netværk af og for læsevejledere. Dels et netværk hvor læsevejlederne mødes personligt, men også et elektronisk netværk. De fagligt vigtigste områder for netværkets arbejde er læse- og skrivefagligheden og selvfølgelig selve vejledningen.

Læsekonferencen

Hovedindholdet i bogen – og dermed også bogens vigtigste budskab – er læsekonferencerne. Hvad er en læsekonference, hvem deltager (kan deltage) og hvor ofte? Alt dette kommer bogen med – ikke buddet – men bud på.

I bogen side 20 er der en overskuelig oversigt over de læse- og staveprøver, man KAN anvende og bruge som udgangspunkt for klasselæsekonferencen. Læsevejlederens opgaver før, under og efter konferencen er nøje beskrevet. Der er forslag til dagorden, status og handleplan, spørgeskema om klassens læseundervisning m.m. Alt sammen til fri kopiering. (Skemaerne kan også hentes på forlagets hjemmeside).

Som læsevejleder kan man let havne i et eller flere dilemmaer. Det er en balancekunst både at være kollega og vejleder. Hvis samarbejdet knirker, kan det godt give søvnløse nætter – og hvem går man så til som skolens (sikkert) eneste læsevejleder?

Hvori dilemmaerne kan bestå, kommer ikke frem i afsnittet med dilemmaer

som overskrift. Det gør de til gengæld i afsnittene, der beskriver autentiske læsekonferencer afholdt i henholdsvis en 3. og en 5. klasse. Det understreges flere gange, at resultaterne af en læseprøve ikke siger noget om læseundervisningen – det må man så prøve at overbevise den kollega, hvor læseprøverne går mindre godt, om. Ud over konferencerne fra en 3. og en 5. klasse berettes også fra konferencer i en 1. og i en 7. klasse. Disse årgange er valgt under hensyntagen til de nationale test, som er berammet til de andre årgange.

Eksemplet fra en læsekonference i en 1. klasse bærer tydeligt præg af, at såvel læreren som vejlederen er meget erfarne inden for læse-skrive-udvikling og læse-skrive-undervisning. Konferencen tager afsæt i gruppelæseprøven OS64. Der er trukket flere meget relevante vinkler frem. Også hvor vigtigt det er at holde sig til dagsordenen – læsning.

I konferencen fra en 3. klasse har læreren tydeligvis meget mindre erfaring. Her skal læsevejlederen formidle et mindre godt resultat af gruppelæseprøven SL60. Det er her, læsevejlederens menneskelige evner står sin prøve. Det er en svær samtale, når læreren føler, han er til eksamen. Det pointeres, at noter m.m. fra konferencen er lærerens og ingen andens. Også konferencen fra en 5. klasse indeholder en mildt sagt vanskelig samtale. ...*Hvad skal sådan et møde her gøre godt for?* lægger læreren ud (side 80 øv.). Der er ingen tvivl om, at læsevejlederen nu og da vil møde kollegaer med denne indstilling. Hendes fornemmeste opgave er her at blive

på sin egen banehalvdel. Det gør vejlederen fint i eksemplet.

Konferencen fra en 7. klasse er med en meget dygtig lærer og en klasse, som klarer tekstlæseprøven TL2 meget godt. Også her kan en læsekonference bringe nye initiativer på banen. I det aktuelle eksempel handler det især om brug af kompenserende hjælpemidler til svage læsere og stavere.

Bogens centrale del afsluttes med, at læseundervisningen sammenlignes med fodbold, hvor læsevejlederen er træner for holdet. Forbedring kræver en holdpræstation – også når det handler om læsning.

Bagerst i bogen er der ca. 30 sider med kopisider og litteraturforslag – læsevejlederens basisbøger, oversigt over pædagogiske test og evalueringsværktøjer. Til sidst er der en oversigt over relevante webadresser.

En bog der helt sikkert hører hjemme – ikke på læsevejlederens reol – men i hendes hænder. Som ny læsevejleder behøver man ikke at føle sig som "Palle alene i verden", når to mennesker med stor, stor erfaring inden for læseområdet deler ud af deres erfaring og viden. Det er også meget at hente for mere erfarne vejledere. Det er befriende, at alt ikke fremstilles rosenrødt, at der er torne, man kan rive sig gevaldigt på.

Hanne Møller Pedersen:
Læsevejledning i praksis,
Dafolo 2008
Pris: 168 kr., 80 sider

I bogens indledning gør forfatteren sit formål med bogen klart: *at inspirere og give læsevejlederne lyst til at komme i gang med arbejdet på skolerne* (side 5). Hun pointerer, at hver enkelt læsevejleder skal finde sin egen måde. Selv har hun adskillige år som såvel dansk lærer som læsevejleder bag sig. Bogen må siges primært at være henvendt til vejledere og undervisere på begynder- og mellemtrinnet.

Bogen er inddelt i tre hovedafsnit:

- Del I: Læsevejlederens rolle
- Del II: Inspiration til praksis
- Del III: Undervisning af tosprogede børn

Del I: Læsevejlederens rolle.

Afsnittet indledes med syv – for læsevejledere – meget relevante spørgsmål. Efterfølgende reflekterer forfatteren over spørgsmålene ud fra de erfaringer, hun har gjort sig, siden hun stod som ny læsevejleder. Refleksionerne går på: forventninger (egne, ledelsens og kollegaernes), skolens prioriteringer (hvor mange midler afsættes til læsevejlederfunktionen?), samarbejdspartnere, hvad hun som læsevejleder skulle og skal sætte sig ind i og det vigtige i at finde frem til sine egne styrkesider. På forfatterens skole er læsevejlederfunktionen højt prioriteret: 16 skematimer og 100 vejledningstimer. (Ifølge skolens hjemmeside har den 606 elever fra 0. – 10. klasse). Det er mange timer og næppe realistisk på ret mange skoler. I bogen er oplistet, hvilke opgaver læsevejlederne (de er to) har på Rådmandsgades Skole (Nørrebro i København).

Del II: Inspiration til praksis

Først er forskellige læseteorier kort ridset op. En læsevejleder er selvfølgelig nødt til at dykke langt dybere ned i de teorier, der ligger bag læsning. (Bagerst i bogen er der en velegnet litteraturliste). De væsentligste faktorer bag læseudvikling er skitseret ved hjælp af Ehris' læsemodel (side 20) med en

efterfølgende – kort – uddybelse af de forskellige faktorer. Et godt hjælpemiddel af have for øje ved al læseundervisning og læsevejledning.

Resten af afsnittet indeholder forslag til, hvordan man KAN undervise i afkodning, sprogforståelse, skrivning og stavning. Forskellen mellem læsetræning og litteraturundervisning gøres klar. Afsnittet slutes af med en meget kort omtale af læringsmål og evaluering. Forfatteren konkluderer, *at evaluering er kommet for at blive* (side 48). Det må man da håbe. Evaluering er et nødvendigt redskab for at klarlægge, hvor eleven befinder sig i sin læseudvikling, så man ud fra denne kan støtte eleven i at komme videre. Evaluering er en vigtig del i læsevejlederens arbejde og afsnittet kunne med fordel have været uddybet.

Del 3: Undervisning af tosprogede.

Har man ingen tosprogede elever på skolen, kan man fristes til at springe dette afsnit over. Lad være med det. Her indgår de faktorer og ideer til undervisning, der er vigtige i læseudviklingen for ALLE elever. At de pågældende faktorer har særlig stor betydning for tosprogede understreges og uddybes med jævne mellemrum.

Afsnittet kunne med fordel være indeholdt i Del II – Inspiration til praksis. Så kunne det specifikke for tosprogede være brugt som afslutning på hvert afsnit.

Bogen er én læsevejleders overvejelser, erfaringer og betragtninger om læsning og læseudvikling. Forfatteren har rigtig meget på hjerte, så meget, at man næsten bliver helt forpustet. Klap lige hesten, kære læser/bruger af bogen. Brug de ideer m.m. fra bogen, der passer ind i dit arbejde som læsevejleder og læseunderviser. Bogen kan – som omtalt på bagsiden – fungere som guide for nye lærere i danskfaget. Det er den endda særdeles velegnet til, fordi den kommer omkring både teori og praksis på forholdsvis få sider.

Tilhørende materiale

Arbejds- og kopimappe – til Læsevejledning i praksis (udkommer efteråret 2008). Pris kr. 718,40.

Mappen skal ifølge forlaget indeholde konkrete arbejdsredskaber til brug i den daglige undervisning: elevopgaver, skemaer, forløb og ideer til undervisning. Derudover skal der være skabeloner m.m. til og om læsevejlederens arbejde.

Litteratur

Læs evt. mere om såvel bøger som mappe på <http://www.dafolo-online.dk>

